

Záznam z 29. zasedání Rady vlády pro udržitelný rozvoj

pondělí 9. listopadu 2015, 15:00 – 18:00, Lichtenštejnský palác (Hnědý sál)

Přítomní členové a členky Rady

Jiří Dlouhý (STUŽ), Rostislav Dvořák (SČMVD), Václav Hlaváček (Agrární komora), Radomír Jahoda (MO), Jiří Koželouh (Zelený kruh), Martin Kučera (MPSV), Olga Letáčková (MMR), Bedřich Moldan (ČKR), Václav Němec (Rada seniorů ČR), Josef Praks (MK), Bohuslav Sobotka (předseda Rady), Luděk Sosna (MD), Ondřej Šejtka (ČRDM), Jindřich Šnejdrla (MZe), Radim Šrám (AV ČR, v. v. i.), Martina Štěpánková (MLP ÚV), Jaroslav Šulc (ČMKOS), Petr Švec (NSZM), Martin Tlapa (MZV), Miroslav Zábranský (MS), Jan Žůrek (CBCSD)

Zástupci omluvených členů a členek Rady

Boris Dlouhý (SP ČR), Martin Doležal (MZdr), Yvonna Gaillyová (Český svaz ochránců přírody), Jan Gregor (MF), Jiří Hrbek (ČSÚ), Martin Kučera (MPSV), Pavlína Kulhánková (MPO), Vladislav Smrž (MŽP), Hana Stelzerová (ČŽL)

Nepřítomní členové a členky Rady

Libor Ambrozek (Český svaz ochránců přírody), Andrej Babiš (MF), Pavel Bělobrádek (RVVI ÚV), Robin Böhnisch (PS PČR), Richard Brabec (MŽP), Tomáš Čoček (MD), Jakub Fischer (RVŠ), Michal Hašek (AK ČR), Michaela Marksová-Tominová (MPSV), Radko Martínek (Senát PČR), Jan Mládek (MPO), Selma Muhič Dizdarevič (ČŽL), Tomáš Prouza (ÚV ČR), Lenka Ptáčeková Melicharová (MZDr), Iva Ritschelová (ČSÚ), Jaroslav Staněk (ASO), Radek Špicar (SPD ČR), Jana Vildumetzová (MV), Tomáš Vrbík (Hospodářská komora ČR)

Sekretariát RVUR/Oddělení pro udržitelný rozvoj ÚV ČR

Anna Kárníková, Klára Kopecká, Zbyněk Machát, Jakub Rudý

Hosté

Tamar Balgiashvili (VŠE), Alan Balha (FF UK), Michal Broža (IC OSN), Helena Čížková (MZV), Drahomíra Dubská (ČSÚ), Vladimír Dolejský (MŽP), Jiří Gavor (ENA), Karel Havlíček (Státní fond dopravní infrastruktury), Igor Hartmann (MMR), Miroslav Havránek (COŽP UK), Martin Klož (ÚV ČR), Jan Kravčík (ÚV ČR), Matyáš Křížkovský (FF UK), Petr Lebeda (Glopolis), Soňa Mačejová (ÚV ČR), Anna Pasková (MŽP), Michal Pícl (ÚV ČR), Irena Pločková (Výbor pro udržitelnou energetiku RVUR), Ondřej Pokorný (Technologické centrum AV ČR), Pavel Příbyl (FoRS), Jan Ruml (Český plynárenský svaz), Zuzana Růžicková (MV), Jana Simonová (Glopolis), Veronika Stromšíková (MZV ČR), Vladimír Špidla (ÚV ČR), Pavel Šremer (STUŽ), Václav Trejbal (SPD), Pavel Zámyslický (MŽP ČR)

Informace k usnášeníschopnosti

Dle Statutu RVUR schváleného dne 29. července 2015 není počet členů Rady pevně stanoven a řídí se aktuálním počtem jmenovaných členů Rady. Rada vlády aktuálně 37 jmenovaných členů. Rada vlády je usnášeníschopná při účasti minimálně ½ členů, tedy při počtu 19 členek a členů. Při zahájení zasedání bylo přítomno 29 členů Rady. Kvorum bylo kvůli příchoďům a odchodům členů Rady pohyblivé, jeho aktuální stav je vždy uveden u dotčeného hlasování.

Program zasedání

Zahájení

- 1) Informace ke stavu vyjednávání před COP 21 v Paříži (30. 11. – 11. 12. 2015)
- 2) Informace k výsledkům summitu OSN v New Yorku (25. – 27. 9. 2015) a návrh implementace *Cílů udržitelného rozvoje* v České republice
- 3) Informace o aktualizaci *Strategického rámce udržitelného rozvoje* (SRUR):
 - a. zpráva o postupu aktualizace SRUR
 - b. představení pilotní studie *Vliv nerovností na růstový potenciál ČR*
 - c. představení pilotní analýzy megatrendu *Zrychlující se technologický rozvoj* a jeho dopadu na Českou republiku
- 4) Informace o přípravě koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky
- 5) Informace k naplňování závazků České republiky v oblasti energetické efektivity
- 6) Představení doporučení výborů Rady vlády pro udržitelný rozvoj v návaznosti na rozhodnutí vlády ve věci územně ekologických limitů těžby hnědého uhlí
- 7) Informace o projektovém záměru *Zdravotní dopady těžby uhlí na obyvatelstvo pánevních oblastí*
- 8) Organizační změny vyplývající z přijetí nového Statutu RVUR
- 9) Různé

Seznam příloh

- 1) Prezentace Pavla Zámyslického *Konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu v Paříži*
- 2) Prezentace Anny Kárníkové *Informace o přípravě strategického dokumentu „Česká republika 2030“*
- 3) Prezentace Drahomíry Dubské *Vývoj indikátorů nerovností v ČR*
- 4) Prezentace Miroslava Havránka a Ondřeje Pokorného *Analýza globálních megatrendů pro aktualizovaný strategický rámec udržitelného rozvoje*
- 5) Prezentace Vladimíra Dolejského *Informace o přípravě koncepce ochrany před následky sucha v ČR*
- 6) Prezentace Ireny Plockové *Stav a trendy ve zvyšování energetické efektivity a úsporách konečné spotřeby energie v ČR*
- 7) Prezentace Anny Kárníkové *Doporučení výborů RVUR ve věci územně ekologických limitů těžby hnědého uhlí*
- 8) Prezentace Radima Šráma *Vliv prostředí na zdravotní stav populace v pánevních okresech ústeckého kraje*
- 9) Prezentace Anny Kárníkové *Organizační změny v Radě vlády pro udržitelný rozvoj*
- 10) Podklady pro 29. jednání Rady vlády pro udržitelný rozvoj, 9. listopadu 2015

Zahájení

Vladimír Špidla (ÚV ČR) zahájil jednání a omluvil Richarda Brabce (MŽP), který měl jednání Rady vlády předsedat. Navržený program zasedání byl jednomyslně schválen.

Předseda Rady vlády Bohuslav Sobotka přivítal účastníky a seznámil je s návrhem programu. Rada díky svému rozšíření posílila svůj reprezentativní charakter (zástupci všech ministerstev, nové též Hospodářské komory ČR či Rady seniorů ČR). Vyšší počet členů nesmí ohrozit její akceschopnost. Vláda podniká kroky ke komplexnímu přístupu k adaptaci na klimatickou změnu, zde je nasnadě propojení s aktualizovaným Strategickým rámcem udržitelného rozvoje ČR (SRUR). Čas nicméně předběhl některé body programu, zejména ten věnovaný územním a ekologickým limitům těžby hnědého uhlí. Otázka hodnocení zdravotních dopadů však nepřestává být aktuální. Limity byly zachovány na dole ČSA a k tomuto tématu se vláda již nehodlá vracet. K posunutí limitů došlo pouze na dole Bílina, nicméně je třeba mít na paměti, že v České republice jsou i další doly, o nichž vláda nejednala, a u kterých je na místě ptát se po míře zdravotních rizik.

K bodu programu č. 1: Informace ke stavu vyjednávání před UNFCCC COP 21 v Paříži (30. 11. – 11. 12. 2015)

Pavel Zámyslický (MŽP) představil aktuální stav vyjednávání před klimatickými jednáními smluvních stran v Paříži. Nové závazky navazují na Rámcovou úmluvu o změně klimatu OSN (1993) a Kjótský protokol (1997). Cílem vyjednávání je dosáhnout právně závazné, ambiciózní a dynamické smlouvy o ochraně klimatu, k níž se připojí všechny smluvní strany, včetně největších producentů emisí skleníkových plynů. Závazky budou pravidelně revidovány a navyšovány, což povede ke stanovenému cíli: udržet nárůst průměrné globální teploty pod úrovní 2°C.

Samotná konference bude pravděpodobně dosud největší v historii, očekává se účast až 40.000 osob. Ve své prezentaci se věnoval pilířům nové smlouvy: mitigačním opatřením (snížování emisí skleníkových plynů), adaptací (přizpůsobení se negativním dopadům) a financování ochrany klimatu (mobilizace národních a soukromých financí). Klíčovou roli v klimatickém financování by po roce 2020 měl hrát Zelený klimatický fond. Finanční příspěvek ČR do tohoto fondu vzrostl na více než 100.000.000 Kč. Prezentace P. Zámyslického je připojena k zápisu jako Příloha č. 1.

Bohuslav Sobotka upozornil na růst emisí některých velkých zemí (Indie, Čína) a položil dotaz, jak se profilují závazky těchto klíčových zemí. Dle **Pavla Zámyslického** nastal pokrok při jednáních s Čínou, která ve srovnání s předcházejícím obdobím uzavřela např. bilaterální dohody s Evropskou unií i USA. Čínu považuje za zemi dvou fází, neboť přistoupila k množství opatření na domácí úrovni, od roku 2017 zavede systém obchodování s emisemi, na mezinárodní úrovni však není příliš vstřícná vůči přijímání závazků. Indie je chudší zemí než Čína, produkuje méně emisí na obyvatele a lze proto z její strany očekávat tlak na nezávaznost dohody.

K bodu programu č. 2: Informace k výsledkům summitu OSN v New Yorku (25. – 27. 9. 2015) a návrh implementace Cílů udržitelného rozvoje v České republice

Martin Tlapa (MZV) poděkoval všem za aktivní přístup a pomoc na přípravě pozice České republiky pro summit OSN, díky čemuž byl k dispozici dobře zpracovaný mandát. Českou delegaci vedl místopředseda vlády Pavel Bělobrádek. Hlavní výstup summitu – Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj – obsahuje celkem 17 cílů udržitelného rozvoje a 169 dílčích cílů, které mají být naplňovány v souladu s národními prioritami a možnostmi. Nyní MZV ve spolupráci s ÚV ČR připravuje materiál pro jednání vlády obsahující informaci o summitu i „zadání“ k přípravě návrhu implementace Agendy 2030. Protože ne všechny cíle a dílčí cíle Agendy 2030 jsou pro Českou republiku relevantní, bude prvním krokem diskuse o prioritách ČR ve vztahu k Agendě 2030.

Dosáhnout shody na Agendě 2030 bylo velmi obtížné, ale implementovat přijaté cíle bude ještě náročnější. Naplňování Agendy 2030 si sice vyžádá značné finanční i lidské zdroje, ale současně je jedinečnou příležitostí k inovacím, k investicím do nových technologií a dalším změnám, vedoucím k vyšší ekonomické prosperitě, k šetrnějšímu využívání přírodních zdrojů i ke snižování nerovností. MZV vnímá Agendu 2030 jako zastřešující strategii a zároveň jako podnět pro debatu o vizi rozvoje ČR. Úskalí pro naplnění Agendy 2030 na globální úrovni vidí zejména v riziku nedůsledné implementace a ve vysokých nárocích na monitoring a vyhodnocování implementace (indikátory a tok dat).

Závěr:

Všemi přítomnými členy a členkami Rady byl schválen (29 hlasujících, 29 pro – 0 se zdrželo – 0 proti) návrh **usnesení č. 1** ve znění:

Rada vlády

bere na vědomí výsledky summitu OSN k udržitelnému rozvoji a význam zde schválené Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj

a

pověřuje Sekretariát Rady, aby začal ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí, Ministerstvem životního prostředí a Českým statistickým úřadem připravovat návrh implementace Agendy 2030 v ČR.

K bodu programu č. 3: Informace o aktualizaci Strategického rámce udržitelného rozvoje (SRUR)

Anna Kárníková (ÚV ČR) představila materiál Oddělení pro udržitelný rozvoj (materiál je součástí podkladů pro 29. jednání Rady vlády pro udržitelný rozvoj připojených k zápisu jako Příloha č. 10), které je pověřeno přípravou aktualizace SRUR, jehož výsledkem by měl být dokument *Česká republika 2030* (ČR 2030). Základním cílem dokumentu je na kvalitním analytickém základě identifikovat příležitosti a hrozby rozvoje České republiky, stanovit 10 – 15 prioritní oblastí a cílů rozvoje a na ně navázaných indikátorů komplexně zachycujících kvalitu života v ČR a jeho udržitelnost. Důležité je, že dokument ČR 2030 by měl fungovat jako rámec pro strategické dokumenty na národní a krajské úrovni a rovněž jako věcný podklad pro přípravu programového období 2020+. V neposlední řadě pak poslouží jako platforma pro přenos a monitorování kompatibility s mezinárodními závazky (Agenda 2030 – Cíle udržitelného rozvoje). Cílem dokumentu ČR 2030 je tedy stanovit rámec rozvoje ČR na základě národních priorit v kontextu mezinárodních trendů a závazků ČR. Dosavadní proces aktualizace SRUR koordinuje tzv. úzký tým složený ze zástupců resortů i odborné veřejnosti, jenž by měl být institucionalizován v podobě Řídícího výboru RVUR. Vzhledem k nutnosti rozsáhlé analytické činnosti je na Úřadu vlády připravován projekt v rámci OP Zaměstnanost. V současné době probíhá identifikace cca 15 klíčových oblastí budoucího dokumentu na základě hodnocení a klastrování 172 tezí k rozvoji České republiky od 49 organizací a institucí. Dále probíhá pilotní analytické ověřování těchto tezí a zároveň vnějších předpokladů rozvoje (tzv. globálních megatrendů), jejichž konkrétní příklady dále představí Drahomíra Dubská (ČSÚ) a Miroslav Havránek (Centrum pro otázky životního prostředí). Souběžně s těmito procesy je vyhodnocováno využívání SRUR resorty a municipálními asociacemi. Do konce roku 2015 bude vládě předložena zpráva o postupu aktualizace SRUR. Předložení prvního draftu textu aktualizovaného SRUR je plánováno v červenci 2016, pak bude následovat meziresortní připomínkové řízení. Aby budoucí dokument mohl být funkční, je třeba, aby byl přijatelný pro co nejvíce relevantních sociálních partnerů. Z toho důvodu byl v týmu pro přípravu aktualizace SRUR ustaven koordinátor participace a expertní poradní tým k této otázce, který připraví analýzu klíčových aktérů a navrhne diferencované platformy pro participaci (výbory RVUR, sněmovna, veřejnost), včetně indikátorů participace. Prezentace A. Kárníkové včetně harmonogramu je připojena k zápisu jako Příloha č. 2.

Pavel Šremer (STUŽ) v diskusi navrhl doplnit navržené usnesení o formulaci „a zajistit průběžné uplatnění pokročilých forem participace při přípravě aktualizace SRUR dle diagramu institucionálního zajištění aktualizace SRUR a konkrétních opatření k zajištění participace uvedených v materiálu k bodu č. 4“. Dále doporučil věnovat více pozornosti implementaci SRUR, jež byla dosud nejslabším článkem SRUR.

Jiří Hrbek (ČSÚ) uvedl, že Český statistický úřad sleduje nepřiliš přehledné dění kolem indikátorů k Agendě 2030. Dosud bylo navrženo 224 indikátorů, jedná se o 60 indikátorech, jež nejsou dosud metodicky definovány.

Předsedající Vladimír Špidla předal slovo **Drahomíře Dubské (ČSÚ)**, která představila výsledky pilotní studie *Vliv nerovností na růstový potenciál ČR*. Nerovnosti jsou v současné době v centru pozornosti OECD, dle analýz této organizace rostoucí nerovnosti neprospívají hospodářskému růstu. V rámci prezentace byly představeny průběžné výsledky pilotní studie, zejména vyhodnocení vývoje indikátorů nerovnosti v České republice. ČR bývá charakterizována jako země s relativně nízkými nerovnostmi v mnoha oblastech ve srovnání s jinými státy. To potvrzuje i vývoj sedmi sledovaných indikátorů: příjmová nerovnost v ČR je malá ve srovnání s Evropou. Zhoršení situace lze však zaznamenat mezi roky 2009 a 2013. Nicméně celková data mohou zastínit vývoj v jednotlivých segmentech populace: v příjmové nerovnosti v ČR se projevuje poměrně výrazný rozdíl mezi muži a ženami, ohroženy jsou také handicapovaní a staří lidé, děti do šesti let v domácnostech s nízkou intenzitou práce či nadprůměrný počet sociálně vyloučených mladých lidí. Prezentace D. Dubské je připojena k zápisu jako Příloha č. 3.

Jaroslav Šulc (ČKMOS) upozornil na význam relativních a absolutních čísel: chudí v ČR jsou jinak chudí, než němečtí chudí nebo francouzští chudí. Sociální nůžky se dosud nerozevřely, neboť lidé s vysokými příjmy platí vysoké daně. Navrhl projednat konečnou verzi studie D. Dubské ve všech výborech Rady a v jejich rámci koordinovaně hledat slabá místa v sociální oblasti, což může posloužit jako základ pro práci Rady v dalším období. Osobně považuje za důležité hledání způsobů, jak udržet sociální prostupnost ve vzdělávacím systému.

Miroslav Havránek (COŽP) prezentoval průběžné výsledky pilotní studie k problematice megatrendů jako vnějšího rámce rozvoje ČR. Pojem *megatrend* byl poprvé použit Johnem Naisbittem pro označení dlouhodobého transformačního procesu, který nezpochybnitelně v delším časovém horizontu ovlivní naše myšlení, aktivity, organizaci společnosti a budoucí globální realitu. Na základě analýzy odborné literatury bylo vybráno 29 relevantních megatrendů, jež byly tematicky rozříděny (sociální, technologické, ekonomické, environmentální, politické). Dále byly zkoumány jejich vzájemné vazby. Konkrétně pro podmínky České republiky byl rozpracován trend *Zvyšující se rychlost technologické změny*. Je třeba se vyvarovat tzv. technologických *lock-ins*, tedy situací, kdy je třeba kvůli vybudované infrastruktuře či investicím využívat zastaralou technologii. V rámci pokusu identifikovat potenciál změny technologií byly jako nejprogresivnější oblasti určeny ICT, biotechnologie, nanotechnologie a environmentální technologie. Analýza megatrendů nemůže předpovědět budoucnost, nýbrž je spolu se slabými signály a tzv. divokými kartami součástí metody *sledování horizontu*. Ta umožňuje modelovat různé scénáře budoucího vývoje a nevytvářet pouze reaktivní strategie a politiky. Prezentace M. Havránka je připojena k zápisu jako Příloha č. 4.

Jan Žurek (CBCSD) se dotázal na to, proč mezi identifikovanými megatrendy chybějí rostoucí nerovnosti mezi státy či nová ekonomická teorie schopná vysvětlit současnou konjunkturu.

Dle **Miroslava Havránka (COŽP)** existuje mnoho druhů nerovností, megatrend zohledňuje vývoj většiny nerovností, např. příjmové nerovnosti jsou pouze jednou stránkou problematiky nerovností. V případě nové ekonomické teorie se nejedná dle jeho názoru o megatrend.

Yvonna Gaillyová (ČSOP) se zeptala, jak přesně se bude pracovat se seznamem megatrendů a jak se budou v rámci přípravy SRUR hierarchizovat? Vyjádřila rovněž svou obavu ze zahlcení se analytickými pracemi zohledňujícími vzájemnou provázanost megatrendů. **Miroslav Havránek** na to reagoval s tím, že cílem seznamu megatrendů je strukturovat diskusi o jednotlivých tématech a pochopit kauzální vztahy mezi nimi. Při zpracování aktualizace SRUR pak megatrendy budou tvořit spolu s Agendou 2030 tvořit vnější rámec rozvoje. Kontextové scénáře vytvoří kontrastní fólii, na níž budou přiloženy priority rozvoje vzniklé z tezí rozvoje.

Jiří Dlouhý (STUŽ) pochválil přípravu aktualizace SRUR a navrhl doplnit navrhované usnesení o projednání materiálu *Návrh na zajištění participace*.

Závěr:

Všemi přítomnými členy a členkami Rady byl schválen (29 pro – 0 se zdrželo – 0 proti) upravený návrh **usnesení č. 2** ve znění:

Rada vlády

bere na vědomí dokument Informace o přípravě strategického dokumentu „Česká republika 2030“ (aktualizace Strategického rámce udržitelného rozvoje ČR)

a

ukládá Sekretariátu RVUR připravit projekt do Operačního programu Zaměstnanost k zajištění personálních a finančních kapacit potřebných k aktualizaci

a

ukládá zajistit průběžné uplatnění pokročilých forem participace při přípravě aktualizace SRUR dle diagramu institucionálního zajištění aktualizace SRUR a konkrétních opatření k zajištění participace uvedených v materiálu k bodu č. 4

a

bere na vědomí seznam megatrendů jako vnějšího kontextového rámce rozvoje ČR, který má být dále analyticky rozpracován jako jeden ze vstupů aktualizace Strategického rámce udržitelného rozvoje a doporučuje ho k projednání výborům Rady.

K bodu programu č. 4: Informace o přípravě koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky

Vladimír Dolejský (MŽP) představil *Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky*, zkráceně „adaptační strategie“, a její stručnou historii. Úkol byl zadán usnesením vlády ze dne 30. listopadu 2009 č. 1452. Všichni ministři měli v rámci své gesce provést analýzu dopadů klimatické změny a výsledky zpracovat do navržené osnovy. Ministerstvo životního prostředí mělo jako meziresortní koordinátor výsledný materiál předložit na vládu. Celý proces trval bezmála šest let. Výsledkem meziresortního připomínkového řízení a řízení SEA bylo, že byl materiál vládě předložen bez rozporu. Strategie byla schválena usnesením vlády ze dne 26. října 2015 č. 861. Hlavním cílem strategie je zmírnit dopady změny klimatu přizpůsobením se této změně v co největší míře, zachovat dobré životní podmínky a uchovat a případně vylepšit hospodářský potenciál pro příští generace. Nejdůležitějšími dopady změny klimatu jsou: dlouhodobé sucho, povodně a extrémní meteorologické jevy. Podrobnější implementaci strategie má zajistit *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu* (NAP), který má být předložen do konce roku 2016. Usnesením vlády ze dne 29. července č. 620 byl ministrům životního prostředí, zemědělství, průmyslu a obchodu, financí, pro místní rozvoj a vedoucímu Úřadu vlády zadán úkol realizovat opatření k naplnění cílů ochrany před negativními dopady sucha. Mezi tato opatření patří například monitoring výskytu sucha, regionalizace území republiky dle rizika sucha, vytipování nezbytných změn v legislativě, opatření ke zlepšení vodního režimu v krajině a hospodaření s vodou. Ministři zemědělství a životního prostředí mají za úkol také zpracovat a předložit vládě informaci o stavu plnění opatření (do 31. prosince 2016) a návrh koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky s využitím realizovaných opatření (do 30. června 2017). Koncepce ochrany před

následky sucha musí být součástí NAP. Dlouhodobé sucho patří mezi hlavní dopady změny klimatu na území České republiky. Na tvorbě NAP se bude podílet meziresortní pracovní skupina zaměřená na problematiku ochrany klimatu a také Výbor pro krajinu, vodu a biodiverzitu. Prezentace V. Dolejského je připojena k zápisu jako Příloha č. 5.

Bohuslav Sobotka uvedl, že je důležité, aby se rychle vyjasnil vztah mezi NAP a aktualizace Strategického rámce udržitelného rozvoje, podle názoru předsedy Rady by NAP měl být součástí aktualizovaného SRUR, protože adaptaci na změnu klimatu předpokládá jako jedna z podstatných otázek nového strategického dokumentu. Aktualizace SRUR by měla počítat s aktivními opatřeními na ochranu před následky změny klimatu. Na jednáních této Rady by měly být pravidelně podávány zprávy, jak probíhají práce na NAP, mimo jiné i proto, že termíny pro předložení obou materiálů vládě se shodují. Evropa, respektive Česká republika, by v budoucnosti neměla být překvapena následky klimatické změny v takových regionech, jako je například Blízký Východ nebo Subsaharská Afrika. Přestože je těžištěm strategických dokumentů jako je SRUR především domácí dimenze, považuje předseda Rady za důležité, aby se v aktualizaci SRUR objevila zmínka o tom, že migrace může mít souvislost s klimatickými změnami a jejich dopady na sousední regiony. I na toto musí být Evropa připravena.

Boris Dlouhý (SPD ČR) za Svaz průmyslu a dopravy přednesl otázku poplatků za vodu. SPD ČR nepovažuje za vhodné, že při snižování spotřeby vody paradoxně roste její cena. Kromě toho za SPD ČR přednesl požadavek na jednání s Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem zemědělství, aby jejich firmy měly stejné podmínky jako jejich konkurenti.

Václav Němec (Rada seniorů) ocenil realistické závěry, které z prezentace vyplývaly, a zdůraznil, že kromě biodiverzity má být chráněna také geodiverzita.

Vladimír Dolejský (MŽP) reagoval na projev pana předsedy s tím, že souhlasí s důležitostí respektování souvislostí a s koordinací. NAP tedy bude respektovat aktualizovaný Strategický rámec udržitelného rozvoje.

K bodu programu č. 5: Informace k naplňování závazků České republiky v oblasti energetické efektivity

Irena Plocková (VUE) uvedla, že se problematika naplňování závazků České republiky v oblasti energetické efektivity poprvé dostává na jednání na takto vysoké reprezentativní a odborné úrovni. Energetická efektivity jako pojem se v České republice objevuje již začátkem devadesátých let, při vstupu do Evropské unie v roce 2004 byla ČR v této oblasti již plně institucionálně a legislativně rovnoprávná se starými členskými zeměmi. Současný stav v ČR nepovažuje Výbor pro udržitelnou energetiku za negativní. Všechna doporučení mají naopak pozitivně formulovat příležitost, která se ČR v této oblasti otevírá. Výbor pro udržitelnou energetiku formuloval návrhy opatření ve třech oblastech. První oblastí jsou „organizační opatření“, druhou oblastí jsou „doporučení v oblasti neinvestičních opatření“, třetí oblastí jsou „doporučení v oblasti investičních opatření“. Výběr z opatření ve všech třech oblastech je uveden v prezentaci I. Plockové, která je připojena k zápisu jako příloha č. 6.

Bedřich Moldan (ČKR) zdůraznil, že v oddíle „doporučení v oblasti investičních opatření“ se uvádí podporování tzv. *Energy Performance Contracts* (EPC) na municipální a obecní úrovni. Považuje jej za velmi důležitý a zajímavý program, který ale naráží na problémy s financováním. Finanční aranžmá v této oblasti má v gesci Ministerstvo financí, apeluje tedy na odbourání těchto bariér.

Petr Švec (NSZM) dále doplnil, že v oddíle „doporučení v oblasti neinvestičních opatření“ uvedený program *Smart Cities* je pro ČR jistě důležitý, nicméně zatím nedostatečně rozvinutý. Navrhuje doplnění jinými v ČR rozšířenějšími nástroji pro udržitelné municipality, jako je například norma EMAS či Pakt starostů a primátorů (*Covenant of Mayors*).

Jan Gregor (MF) souhlasí s obsahem programu EPC, otázku diskutovalo Ministerstvo financí i s Ministerstvem průmyslu a obchodu. V otázce financování se však domnívá, že program EPC má být financován ze státního rozpočtu, samozřejmě pod dohledem MPO, nikoliv ze soukromých zdrojů, aby nevznikalo paralelní zadlužování státu.

Vladislav Smrž (MŽP) uvedl, že existuje dohoda mezi Ministerstvem pro životní prostředí a Ministerstvem pro místní rozvoj, na základě které MŽP z programu *Nová zelená úsporám* financuje snižování energetické náročnosti stávajících bytových domů v Praze, MMR pak bytových domů mimo Prahu.

Závěr:

Přítomnými členy a členkami Rady byl schválen (28 pro – 0 se zdrželo – 1 proti) návrh **usnesení č. 3** ve znění:

Rada vlády

bere na vědomí Stanovisko Výboru pro udržitelnou energetiku Rady vlády (dále jen „VUE“) k energetické efektivnosti a úsporám konečné spotřeby energie v ČR

a

ukládá VUE zpracování připomínek vzešlých z diskuze na jednání RVUR

a

projednat doporučení navržená VUE s příslušejícím Ministerstvem průmyslu a obchodu, prozkoumat možnosti realizace doporučených opatření

a dále

ukládá VUE trvale sledovat vývoj energetické efektivnosti a úspor energie v ČR, spolupracovat s příslušnými orgány státní správy, iniciovat nutná opatření k plnění cílů „Státní energetické koncepce“ a zejména „Národního akčního plánu energetické účinnosti“ a plnění závazků vyplývajících z klimaticko-energetických cílů.

K bodu programu č. 6: Představení doporučení výborů Rady vlády pro udržitelný rozvoj v návaznosti na rozhodnutí vlády ve věci územně ekologických limitů těžby hnědého uhlí

Anna Kárníková (ÚV ČR) prezentovala doporučení výborů Rady vlády pro udržitelný rozvoj ve věci územně ekologických limitů těžby hnědého uhlí. Z výborů RVUR se do formulování doporučení zapojily: Výbor pro socio-ekonomický rozvoj, Výbor pro strategické řízení a implementaci principů udržitelného rozvoje, Výbor pro udržitelnou energetiku, Výbor pro krajinu, vodu a biodiverzitu a Výbor pro udržitelné municipality. Otázka ÚEL byla sice již rozhodnuta, nicméně tato doporučení jsou orientovaná do budoucnosti. A. Kárníková představila čtyři z navržených doporučení. Prvním je rozhodnout o převodu zásob uhlí pod zastavěným územím obcí a jejich ochrannými pilíři v celém Ústeckém kraji (tedy včetně lokality ČSA) do nebilančních zásob. Druhým je vytvoření sociálního programu pro eliminaci negativních dopadů nezaměstnanosti v důsledku útlumu těžby uhlí v severočeské uhelné pánvi. Třetím je zahrnutí nevyužitého elektrického výkonu tepláren s potlačenou kondenzací provozovaných s prokazatelnou hrubou roční účinností vyšší než 60% do „systémové strategické rezervy“. Čtvrtým pak vzhledem k vysokým externím škodám na zdraví obyvatel neodkladně zajistit sociálně přijatelný přechod spalování uhlí v domácnostech a v malospotřebě na emisně čistší technologie vytápění. Prezentace A. Kárníkové je připojena k zápisu jako příloha č. 7.

Martin Kučera (MPSV) za Ministerstvo práce a sociálních věcí zdůraznil na základě vlastních analýz předpokládaný úbytek 720 pracovních míst do roku 2020 v primárním sektoru, v návazných sektorech to může být dalších 540 pracovníků, dohromady tedy až 1.260 pracovníků, kteří nebudou mít na trhu práce uplatnění. Finanční vyčíslení odhaduje dopad 230 milionů korun do roku 2020. Pro MPSV je aktuálně důležité nastavení sociálního programu a možnosti integraci

těchto lidí do trhu práce. Přibližně 300 až 320 lidí bude díky přirozené fluktuaci nastupovat do lomu Bílina, na druhou stranu Severní energetickou opustí zhruba 1000 lidí.

Jiří Koželouh (Zelený kruh) ocenil, že se na jednání Rady objevilo takové množství doporučení, které považuje za velmi dobré pro další práci. V této problematice je třeba pokračovat a doporučení postupně realizovat. První prezentované doporučení je podle něj součástí toho, co vláda schválila. Tedy, že se nebudou bourat obce, ale zpřístupní se uhlí v oblastech, kde to není v rozporu se zastavěným územím. Za doporučení výborů bychom se měli postavit a doporučit Ministerstvu životního prostředí, aby provedlo všechny nezbytné kroky k tomu, aby převedení zásob hnědého uhlí v daných lokalitách do nebilančních zásob proběhlo. Realizace ostatních doporučení by měla proběhnout ve spolupráci s ostatními ministerstvy, nicméně MŽP by mělo zůstat v pozici hlavního garanta.

Boris Dlouhý (SPD ČR) uvedl, že převedení ČSA do nebilančních zásob vzbuzuje podle SPD ČR u obyvatelstva v daném regionu dojem, že se zásoby využívat nebudou. Podle SPD ČR z rozhodnutí vlády o ÚEL vyplývá, že využití zásob z dolu ČSA může být v budoucnu revidováno.

Jaroslav Šulc (ČMKOS) tento názor podpořil.

S ohledem na výsledky diskuse navrhnul **Vladimír Špidla (ÚV ČR)** rozdělení hlasování o usnesení tak, aby byl bod o převodu zásob uhlí pod zastavěným územím obcí a jejich ochrannými pířlři v celém Ústeckém kraji (tedy včetně lokality ČSA) do nebilančních zásob vyjmut z navrhovaných opatření, o kterých se hlasuje, a hlasovalo se o něm zvlášť. Projednávání tohoto vyčleněného bodu bylo přesunuto na další zasedání Rady.

Závěr:

Návrh vyřadit bod doporučení č. 1 o nebilančních zásobách z projednávání a přesunout ho na další zasedání byl odsouhlasen přítomnými členy a členkami Rady (23 pro – 1 se zdržel – 4 proti).

Usnesení bylo schváleno s vyčleněním bodu č. 1 o nebilančních zásobách. Bodem se RVUR bude zabývat na příštím zasedání Rady.

Přítomnými členy a členkami Rady byl odsouhlasen (28 pro – 0 se zdrželo – 1 proti) návrh **usnesení č. 4** ve znění:

Rada vlády

bere na vědomí stanoviska a doporučení výborů ve věci územních a ekologických limitů těžby hnědého uhlí

a

ukládá věcně příslušným resortům, aby prověřily možnost realizace těchto doporučení a předaly zprávu o možnostech realizace těchto doporučení do příštího jednání Rady dotčeným výborům.

K bodu programu č. 7: Informace o projektovém záměru *Zdravotní dopady těžby uhlí na obyvatelstvo pánevních oblastí („Teplice 2“)*

Radim Šrám (AV ČR) prezentoval záměr projektu s názvem *Teplice 2*, jehož cílem je analyzovat současnou zdravotní zátěž populace pánevních okresů Ústeckého kraje a srovnat ji s kontrolním vzorkem populace Jižních Čech. Podle názoru R. Šráma populace v pánevních okresech Ústeckého kraje poznamenána je. Můžeme to pozorovat zejména na střední délce života, která je ve zkoumaných oblastech u mužů i žen od roku 1990 trvale zkrácena o dva roky, což ukazuje na skutečně vážné poškození. Podle nových poznatků vědců ze Spojených států amerických zvýšené koncentrace prachových částic v ovzduší ovlivňují také centrální nervový systém a mohou

zvyšovat výskyt některých psychických onemocnění jako je autismus, demence či Alzheimerova choroba. Znečištěné ovzduší je velkou zátěží pro těhotné ženy a vyvíjející se plod. Dochází však i k ovlivnění pohlavních buněk vyvíjejícího se jedince, což se přenáší do dalších generací.

V sedmdesátých a osmdesátých letech se v okresech Teplice a Ústí nad Labem rodilo zhruba dvakrát více dětí s porodní hmotností nižší než dva a půl kilogramu, což byl dvojnásobek celorepublikového průměru. Po dovršení padesáti let to pro tyto jedince znamená větší riziko výskytu cukrovky, hypertenze a ischemické choroby srdeční. Dnes má tato generace dvacet pět až čtyřicet let, velmi brzy se tedy dostane do rizikového stádia. Výzkumný program *Teplice 2* by se měl skládat z 11 dílčích projektů. V jeho rámci by probíhal například monitoring ovzduší ve vytípaných lokalitách, zkoumání nemocností dětí narozených v letech 2005 – 2009 do 5 let věku ve stejných pediatrických obvodech jako v původním programu *Teplice*, studium přenosu genetického poškození mezi generacemi a další. Výsledky výzkumného programu mají být využity pro podklady k programu zlepšení kvality ovzduší v zónách a aglomeracích ČR. Presentace R. Šráma je připojena k zápisu jako Příloha č. 8.

Anna Pasková (MŽP) za Ministerstvo životního prostředí uvedla, že MŽP záměr projektu plně podporuje a doufá, že se v brzké době realizuje. Podporu projektu vyjádřila i Vědecká rada Ministerstva životního prostředí, která zasedala 22. září 2015. Ministerstvo rovněž doufá, že se najdou prostředky na jeho realizaci, nicméně samo není poskytovatelem prostředků na vědu a výzkum a proto doporučují, aby byl výzkum podpořen například z grantu Technologické agentury ČR.

Martin Doležal (MZdr) přednesl stanovisko Ministerstva zdravotnictví. Projekty výzkumného programu by mohly být přínosné, pokud se podaří dořešit některé nedostatky a zajistit efektivní využití vložených prostředků. Návrh představuje široce koncipovaný a finančně náročný výzkum, zahrnující z části aplikovaný a z části základní výzkum, doplněný monitoringem ovzduší a intervenčními programy. Intervenční programy uvedené v návrhu postrádají prvek definice účinku intervence a způsob hodnocení. Ministerstvo proto doporučuje v souladu s obvyklými požadavky Rady vlády pro vědu, výzkum a inovace podřídit návrh nezávislé oponentuře.

Jaroslav Šulc (ČMKOS) upozornil, že srovnávat okresy Prachatice a Teplice, pokud jde například o váhu novorozenců, může vést ke zkresleným závěrům z důvodů rozdílné skladby obyvatelstva. Navrhuje tedy kritickou metodologickou reflexi.

Boris Dlouhý (SPD ČR) vyjádřil nesouhlas s předloženým návrhem především kvůli rozložení finančních nákladů mezi aplikovaný a základní výzkumem, který není ničím podložen a není tak možno objektivně posoudit, jsou-li částky a jejich rozložení adekvátní. Navrhnul, aby se naformulovalo usnesení, které podpoří vytvoření kvalifikované oponentury.

Igor Hartmann (MMR) doplnil, že se jedná o výzkumný program, nikoli projekt, musí ho tedy schválit vláda, které to musí být předloženo. I. Hartmann také vyjádřil pochybnosti o finanční rozvaze, doporučit k financování TA ČR nepovažuje v této chvíli za možné.

Jan Gregor (MF) pak označil za důležité určit, odkud budou získány finanční prostředky, protože předpokládá, že by neměly být dodatečně hledány ve státním rozpočtu. Souhlasí s návrhem na vypracování oponentního posudku.

Vladimír Špidla (ÚV ČR) navrhnul úpravu formálního procesu. Předložený projekt nemá být posuzován v konkrétním detailu, navíc jako hlavní kontroverze návrhu byly označeny finanční částky na jednotlivé části projektu, jejichž adekvátnost nelze na zasedání rozhodnout. Nicméně základní linie projektu, tedy zkoumání vlivu faktorů působících v dotčených pánevních oblastech na lidské zdraví, je však zřejmě správná. Ukazuje-li se, že střední délka dožití u mužů i žen je o dva roky nižší než republikový průměr, jedná se o velmi silný argument. Navrhnul tedy vypuštění finančních částek, ke kterému Rada nemůže momentálně zaujmout stanovisko, a schválit na místo

toho základní myšlenku projektu a doporučit, aby byl projekt projednán s místopředsedou vlády Pavlem Bělobrádkem a skrze Radu pro výzkum, vývoj a inovace prošel standardním procesem posouzení.

Boris Dlouhý (SPD) navrhnul, aby oponentura byla vypracována ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví. Pochybuje o tom, že by RVVI svými vlastními kapacitami mohla tento projekt posoudit.

Martin Doležal (MZdr) potvrdil, že ministerstvo vypracovalo poměrně obsáhlou oponenturu, kterou však z časových důvodů necitoval celou.

Vladimír Špidla (ÚV ČR) namítá, že místopředseda vlády Pavel Bělobrádek má v RVVI příslušné struktury, které se vědou zabývají. Pokud mu bude materiál oficiálně zaslán, je jeho úlohou obrátit se na adekvátní struktury, aby mohl být projekt kvalifikovaně posouzen. Z čehož také vyplývá, že Ministerstvo zdravotnictví se tím bude muset také zabývat.

Radim Šrám (AV ČR) reagoval na poznámku J. Šulce. Problému si je vědom, metodologicky je vyřešen tím, že se výzkum zabývá pouze novorozenci matek nekuřáček. R. Šrám chtěl prezentovat především záměr, částky byly doplněny pro informaci. Zároveň souhlasil s tím, že takový projekt musí projít oponenturou, jak tomu bylo již v minulosti. Pokud se projektu bude věnovat pan místopředseda Bělobrádek, R. Šrám s týmem všechno potřebné pro oponenturu připraví. Zároveň dodal, že v jednání je také finanční podpora ze strany Akademie věd. K otázce usnesení doplnil, že rozšířením usnesení o Ministerstvo zdravotnictví by mělo být připsáno i Ministerstvo životního prostředí. Původní program *Teplíce* také probíhal pod hlavičkou MŽP.

Závěr:

Přítomnými členy a členkami Rady byl schválen (23 pro – 2 se zdrželi – 0 proti) upravený návrh **usnesení č. 5** ve znění:

Rada vlády podporuje záměr programu „Teplíce 2“

a

doporučuje jeho předložení k oponentuře útvarům místopředsedy vlády Pavla Bělobrádka, Ministerstvu životního prostředí a Ministerstvu zdravotnictví.

K bodu programu č. 8: Organizační změny vyplývající z přijetí nového Statutu RVUR

Anna Kárníková (ÚV ČR) shrnula nejdůležitější úpravy, které vyplývají z nového Statutu RVUR, který byl přijat usnesením vlády ze dne 29. července 2015 č. 622. V návaznosti na nový Statut je třeba přijmout Jednací řád Rady, který zavádí hlasování *per rollam*, upřesňuje pravidla pro jednání výborů a pracovních skupin, specifikuje pravidla pro svolání a jednání Rady. Jednání Rady by se mělo konat alespoň třikrát ročně.

Druhou významnou změnou je vznik Řídícího výboru RVUR, který byl zřízen jako rozšířené institucionalizované místopředsednictví Rady. ŘO je podle Statutu řídícím a koordinačním orgánem Rady, je tvořen tajemníkem Rady a sedmi členy Rady nebo jejích výborů. Do ŘO jsou voleni čtyři členové ze zástupců ministerstev a tři členové ze zástupců sociálních partnerů a nestátních neziskových organizací. Členy ŘO výboru jmenuje a odvolává předseda Rady po schválení Radou. Po jednáních s dotyčnými resorty, které se činnosti RVUR již aktivně účastní a jejichž spolupráce bude klíčová při tvorbě aktualizace Strategického rámce udržitelného rozvoje, byl vypracován návrh na obsazení ŘO. Mezi zastoupeními ministerstvy by mělo být Ministerstvo životního prostředí, pro místní rozvoj, práce a sociálních věcí, průmyslu a obchodu. Za sociální partnery pak Českomoravská konfederace odborových svazů, Česká podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj a za nestátní neziskové organizace Společnost pro trvale udržitelný život. Prezentace A. Kárníková je připojena k zápisu jako příloha č. 9.

Návrh na obsazení Řídícího výboru RVUR

Instituce	Zástupce (člen/ka Rady)	Zástupce na pracovní úrovni
Ministerstvo životního prostředí	Brabec Richard	Smrž Vladimír
Ministerstvo pro místní rozvoj	Letáčková Olga	Kváča Vladimír
Ministerstvo práce a sociální věcí	Marksová-Tominová Michaela	Klusák Václav
Ministerstvo průmyslu a obchodu	Mládek Jan	Kulhánková Pavlína
Českomoravská konfederace odborových svazů	Šulc Jaroslav	
Společnost pro trvale udržitelný život	Dlouhý Jiří	
Česká podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj	Žůrek Jan	

Yvonna Gaillyová (ČSOP) zpochybnila průběh hlasování v otázce doporučení výborů Rady vlády pro udržitelný rozvoj v návaznosti na rozhodnutí vlády ve věci územně ekologických limitů těžby hnědého uhlí. Pro odsouhlasení návrhu na vyjmutí doporučení č. 1 o nebilančních zásobách podle Y. Gaillyové nehlasoval potřebný počet 14 přítomných členů a členek Rady.

Vladimír Špidla (ÚV ČR) zopakoval výsledek hlasování (čtyři hlasy byly proti, nebo se hlasující zdrželi, ostatní souhlasili), což potvrzuje přijetí usnesení. A. Kárníková dodala, že situace bude ověřena ze záznamu.¹

Jiří Dlouhý (STUŽ) vznesl několik připomínek ke způsobu fungování a svolávání výborů. První připomínkou je možnost svolání výboru na žádost jedné třetiny výboru a možnost pro předsedu svolat výbor. A že zápis má být *per rollam* schvalován výborem.

Vladimír Špidla (ÚV ČR) navrhnul, aby tyto podněty pro Jednací řád byly řádně písemně předloženy a mohly poté být projednány na dalším zasedání Rady.

Závěr:

Všemi přítomnými členy a členkami Rady byl odsouhlasen (26 pro – 0 se zdrželo – 0 proti) návrh **usnesení č. 6** ve znění:

Rada vlády schvaluje navržený jednací řád RVUR

a

schvaluje navržené složení Řídícího výboru

a dále

ukládá Sekretariátu Rady vlády, aby zajistil jmenování schválených zástupců Řídícího výboru

a

první setkání Řídícího výboru do konce roku 2015.

¹ Ze záznamu vyplývá, že s vyjmutím bodu o nebilančních zásobách a jeho projednání na dalším zasedání Rady nesouhlasili čtyři přítomní, jeden se zdržel, návrh byl tedy přijat, viz výše.

Anna Kárníková (ÚV ČR) na závěr bodu uvedla možnost volby člena Rady *ad personam*, která je uvedena v novém Statutu. Vzhledem k tomu, že v rámci narovnání vztahu mezi ÚV a ostatními ministerstvy má ÚV nově v Radě jen jednoho zástupce, byl za člena Rady *ad personam* navržen Vladimír Špidla, který se zasloužil o vznik i obnovení fungování Rady. Jinou nominaci doposud sekretariát Rady neobdržel, v průběhu zasedání nikdo další navržen nebyl. Může se však takto stát na jakémkoli dalším zasedání Rady. Vzhledem k tomu, že se jednalo o hlasování o osobě, bylo hlasováno tajně.

Závěr:

Vladimír Špidla byl zvolen jako člen Rady *ad personam*, hlasovalo pro něj všech 25 přítomných členů a členek Rady. Ke zvolení bylo potřeba 2/3 hlasů přítomných členů Rady (kvórum 17 členů).

Vladimír Špidla (ÚV ČR) na závěr otevřel možnost vystoupit v bodu Různé. Vzhledem k tomu, že nikdo nevyužil možnost vystoupit, bylo zasedání ukončeno.

V Praze dne 24. listopadu 2015

Zapsali: Jan Mareš, Jakub Rudý, Oddělení pro udržitelný rozvoj ÚV ČR

Schválila: Anna Kárníková, tajemnice Rady vlády pro udržitelný rozvoj

Počet stran: 12

Počet příloh: 10